

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
103 33 Stockholm

Möjlighet för regeringen att frågå huvudregeln för fördelning av platser vid urval till högskolan vid extraordinära händelser i fredstid (U2021/01271)

Karolinska Institutet (KI) har anmodats att lämna synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian enligt rubriken ovan. Promemorian argumenterar för att regeringen bör föreslå riksdagen att det antal platser som fördelas på grund av resultat på högskoleprovet, till de högskoleutbildningar där det behöver göras urval bland behöriga sökande, sänks från minst en tredjedel till minst en fjärdedel i händelse av att det planerade högskoleprovet våren 2021 måste ställas in av smittskyddsskäl. Promemorian föreslår att detta bör göras med tidsbegränsade ändringar i högskoleförordningen och att ändringarna bör kunna tillämpas redan vid antagning till hösten 2021. Dock krävs först riksdagens godkännande vilket, enligt promemorian, inte kan ske före juni 2021.

KI tillstyrker förslaget att ge lärosätena möjlighet att anta färre studenter i den urvalsgrupp som är baserad på högskoleprovsresultat.

KI finner dock stora brister i promemorians innehåll och konsekvensanalys.

KI understryker att förslagen medför rättsosäkerhet för de sökande om förslagen verkställs redan till höstterminen 2021 – reglerna för urval bör inte ändras efter att ansökningsperioden har öppnat.

KI håller inte med om att endast vissa högskoleenheter skulle vara närmast berörda om högskoleprovet måste ställas in lokalt på en provort eller i en region – det skulle i så fall beröra samtliga.

KI är kritiskt till att förslagen i promemorian läggs fram först nu – risken att de högskoleprov som är planerade våren 2021 behöver ställas in av smittskyddsskäl har varit känd en längre tid.

KI inställning är principiellt positiv till möjligheter att själv råda över proportionerna mellan det antal sökande som antas i de olika urvalsgrupper som förekommer, vilket framgår av KI:s yttrande över Tillträdesutredningens betänkande *Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning*, SOU 2017:20 (KI dnr 1-420/2017). KI förordar därför att möjligheter för ett lärosäte att

anta färre studenter i urvalsgruppen som baseras på högskoleprovsresultat införs permanent i högskoleförordningen i enlighet med Tillträdesutredningens förslag.

KI menar vidare att det är ett rimligt antagande som promemorian utgår ifrån, d.v.s. att enskilda individers möjlighet att konkurrera i urvalet till högskoleutbildning hösten 2021 påverkas om något av eller båda de planerade högskoleproven våren 2021 måste ställas in av smittskyddsskäl. Det är därför också rimligt att närmare undersöka vilka åtgärder som kan vara möjliga eller lämpliga att vidta.

Promemorian saknar dock en uttömmande konsekvensbeskrivning. KI hade gärna sett att regeringen visat vilka konsekvenser en sen ändring av urvalsreglerna har för de sökande, både på individnivå, när det gäller förutsägbarhet i antagningen, och på gruppnivå, när det gäller de olika ändringar som genomförts under senaste året med exempelvis förlängd giltighetstid för tidigare högskoleprovsresultat. För KI och troligtvis också för de sökande är konsekvenserna med dessa ändringar i antagningsreglerna i nuläget oöverblickbara.

KI anser att det är helt olämpligt att ändra reglerna efter att ansökningsperioden har öppnats. Ansökningsperioden i den nationella antagningsomgången till höstterminen öppnar den 15 mars och stänger den 15 april. Eftersom riksdagen, enligt promemorian, inte kommer kunna ge sitt godkännande före juni innebär det att vid tidpunkten för ansökan skulle det råda ovisshet om vilka regler som faktiskt kommer att tillämpas vid urvalet. Detta innebär rättsosäkerhet för de sökande, med brister på förutsägbarhet, svårigheter att göra informerade val och sämre möjligheter att förutse chanserna att bli antagen till utbildningar där konkurrens om platserna råder.

I sammanhanget påminner KI om att till drygt 80 procent av högskoleutbildningarna i Sverige antas de sökande utan någon konkurrens om platserna. De flesta högskoleutbildningarna i riket har fler utbildningsplatser än det finns behöriga sökande. Högskoleprovet har endast betydelse om det råder konkurrens om utbildningsplatserna, vilket i ett nationellt perspektiv är ovanligt. Det vore därför olyckligt att ändra urvalsreglerna för den nationellt samordnade antagningen till högskoleutbildningar redan till höstterminen 2021 utan att först närmare utreda de konsekvenser som kan uppstå för enskilda och grupper av sökande.

KI anser att promemorians resonemang i händelse av att ett högskoleprov skulle behöva ställas in lokalt på en provort eller i en region är förvirrande. Idén som presenteras är att den eller de högskoleenheter som skulle vara närmast berörda då skulle få bedöma om det finns skäl att ändra platsfördelningen och i så fall ansöka hos Universitets- och högskolerådet (UHR) om ett särskilt tillstånd för att få göra det. KI påminner om att den som skriver högskoleprovet på en viss ort därefter inte är begränsad att söka utbildning där utan söker sig till utbildningar i hela Sverige. Samtliga högskoleenheter i riket med någon utbildning som har fler behöriga sökande än tillgängliga utbildningsplatser skulle därmed vara berörda.

Att högskoleprovet kan behöva ställas in av smittskyddsskäl finns med i de riskanalyser som sedan pandemiutbrottet för ett år sedan har tagits fram av UHR

tillsammans med det tjugotal lärosäten som bistår med högskoleprovets genomförande. Dessa myndigheter har kommunicerat löpande till Regeringskansliet under hela pandemiperioden och till den nationella samordnaren för högskoleprovet sedan denne inrättades. KI är därför kritiskt till att förslagen i promemorian läggs fram först nu, endast dagar före ansökningsperioden ska öppna i den nationellt samordnade antagningen till höstterminen 2021.